

**Uchwała Nr XXVII/395/2017
Rady Miejskiej w Jaworznie**

z dnia 30 marca 2017 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Rozwiązywania Problemu Bezdomności w Jaworznie na lata
2017 – 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.)

**Rada Miejska w Jaworznie
uchwala, co następuje:**

§ 1

Przyjmuje się Program Rozwiązywania Problemu Bezdomności w Jaworznie na lata 2017 – 2020 zwany dalej Programem, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Program stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jaworznie na lata 2017 - 2020.

§ 3

Zobowiązuje się Prezydenta Miasta Jaworzna do składania rocznych sprawozdań z realizacji Programu, w terminie do dnia 31 marca.

§ 4

Traci moc uchwała LIII/690/2006 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 28 kwietnia 2006 r. w sprawie programu pomocy osobom bezdomnym i przeciwdziałania zjawisku bezdomności w Jaworznie.

§ 5

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Jaworzna.

§ 6

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej w Jaworznie

Wiesław Więckowski

Załącznik do Uchwały Nr XXVII/395/2017

Rady Miejskiej w Jaworznie

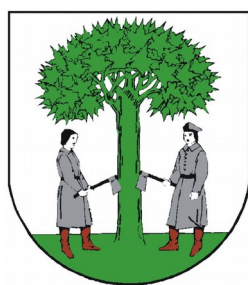
z dnia 30 marca 2017 r.

PROGRAM

ROZWIĄZYWANIA PROBLEMU BEZDOMNOŚCI

W JAWORZNIE

NA LATA 2017 – 2020

Jaworzno, marzec 2017 r.

SPIS TREŚCI

- I. WPROWADZENIE – 4
- II. DOKUMENTY STRATEGICZNE – 4
- III. DIAGNOZA SPOŁECZNA – 5
- IV. CEL GŁÓWNY PROGRAMU – 7
- V. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU – 7
- VI. KIERUNKI DZIAŁAŃ, DZIAŁANIA, WSKAŹNIKI REALIZACJI – 8
- VII. ZASOBY INSTYTUCJONALNE – 14
- VIII. ADRESACI PROGRAMU – 15
- IX. RAMY FINANSOWE – 15
- X. MONITORING I EWALUACJA – 15
- XI. POSTANOWIENIA KOŃCOWE – 16

I. WPROWADZENIE

Bezdomność jest jedną z najbardziej skrajnych i brutalnych form wykluczenia społecznego, powodującą określone konsekwencje zarówno wobec osób bezpośrednio nią dotkniętych, jak i na poziomie ogólnospołecznym i ekonomicznym. Bezdomność nie jest tylko problemem pomocy społecznej. Przeciwdziałanie bezdomności wymaga działań interdyscyplinarnych.

W Unii Europejskiej rekomenduje się przeorientowanie polityk społecznych wobec bezdomności z polityki „zarządzania i radzenia sobie z bezdomnością na politykę rozwiązywania problemu bezdomności”. Rozwiązywanie problemu bezdomności ma zakładać nie tylko interweniowanie w sytuacji kryzysu bezdomności czy skuteczne wychodzenie z problemu, ale i co jest kluczowe, zapobieganie bezdomności.

Nowelizacja ustawy o pomocy społecznej z dnia 5 września 2015 r. wprowadziła nową kategoryzację placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych. Udzielanie schronienia będzie następować przez przyznanie tymczasowego miejsca w ogrzewalni, noclegowni lub schronisku.

II. DOKUMENTY STRATEGICZNE

1. „Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji” (priorytet V - „Zapobieganie niepewności mieszkaniowej i przeciwdziałanie bezdomności”) wprowadzony uchwałą Nr 165 Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2014 r. (MP poz. 787).
2. „Program wspierający rozwiązywanie problemu bezdomności” zatwierdzony przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w grudniu 2015 r.
3. „Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006 – 2020. Aktualizacja 2015.”, wprowadzona uchwałą VI/11/6/2015 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 31 sierpnia 2015 r.

Ważnym dokumentem dla pracy nad lokalnym programem jest Gminny Standard Wychodzenia z Bezdomności. Model GSWB powstał w ramach projektu finansowego ze środków UE, którego liderem było Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich w Warszawie. Zawiera on kompendium wiedzy na temat zjawiska bezdomności, w tym propozycje rozwiązań. Model GSWB jest elementem szerszej polityki społecznej i obejmuje działania na 3 poziomach: prewencji, interwencji i integracji. Zawiera katalog wystandaryzowanych usług skierowanych do osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością w takich obszarach jak, partnerstwo lokalne, praca socjalna, mieszkalnictwo i pomoc doraźna, zdrowie, zatrudnienie i edukacja, streetworking.

III. DIAGNOZA SPOŁECZNA

1. Definicja bezdomności.

Według ustawy o pomocy społecznej, za osobę bezdomną uznaje się osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Na podstawie Modelu Gminnego Standardu Wychodzenia z Bezdomności proponuje się przyjęcie następującej uzupełniającej definicji opisowej:

„Osoba bezdomna to taka, która z różnych przyczyn, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia, czasowo lub trwale nie jest w stanie zapewnić sobie schronienia spełniającego minimalne warunki pozwalające uznać je za pomieszczenie mieszkalne. Miejsce spełniające warunki mieszkalne to takie, które nadaje się do stałego przebywania bez narażania zdrowia i które umożliwia zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych: noclegu, zachowania higieny osobistej, sporządzania posiłków”.

2. Charakterystyka problemu / Ogólnopolska.

Na podstawie istniejących badań ogólnopolskich i regionalnych, badań reprezentatywnych, baz danych oraz szacunków eksperckich, liczba osób bezdomnych kształtuje się na poziomie 30 – 70 tysięcy. Ogólna charakterystyka osób bezdomnych w Polsce:

- 1) osoby bezdomne to głównie mężczyźni (około 80%),
- 2) dominuje przedział wiekowy między 40 a 60 lat, odnotowuje się wyraźną tendencję starzenia się zbiorowości (w niektórych rejonach główny przedział wiekowy to 51–60 lat),
- 3) około 80% osób bezdomnych żyje samotnie (w tym osoby rozwiedzione, owdowiałe, w separacji),
- 4) średni okres pozostawania w bezdomności dla mężczyzn wynosi około 7 lat, dla kobiet około 5 lat, z tendencją rosnącą,
- 5) aglomeracje i duże miasta to główne miejsca przebywania osób bezdomnych,
- 6) większość osób bezdomnych posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe lub niższe,
- 7) osoby bezdomne zwykle pozostają bierne zawodowo i/lub bezrobotne, osoby pracujące nie posiadają najczęściej umowy o pracę.
- 8) około 60% zbiorowości osób bezdomnych przebywa w różnego rodzaju placówkach instytucjonalnych. Reszta osób znajduje się w miejscach niemieszkalnych (takich jak dworce, kanały, zsypy), zamieszkuje tymczasowo, bez meldunku i nie z własnej woli u znajomych lub rodziny, duża część osób przebywa na działkach i w altankach.

9) głównym źródłem dochodu osób bezdomnych są świadczenia socjalne, w tym z pomocy społecznej. Przyczyny problemu bezdomności mają 4 główne źródła – indywidualne (m.in. uzależnienia, niepełnosprawność, zaburzenia psychiczne), społeczne (m.in. konflikty rodzinne, przemoc domowa, problemy w relacjach), instytucjonalne (opuszczanie instytucji), strukturalne (ubóstwo, bezrobocie, problemy mieszkaniowe).

3. Charakterystyka problemu w Jaworznie.

Liczba osób bezdomnych w latach 2014 -2016

ROK	OGÓŁEM	w tym KOBIEC	w tym MĘŻCZYŻN
2014	172	20	152
2015	175	23	152
2016	184	27	157

Powody bezdomności w Jaworznie nie różnią się od tych wykazanych w charakterystyce ogólnopolskiej. Problem bezdomności najczęściej dotyczy mężczyzn w wieku od 40 do 60 roku życia (58%). Niepokojącym zjawiskiem jest stosunkowo wysoka liczba mężczyzn bezdomnych do 40 roku życia (35%). Mężczyźni młodszy to osoby stanu wolnego z niskim wykształceniem o znacznym stopniu degradacji psychospołecznej spowodowanej uzależnieniem od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Większość bezdomnych kobiet jest w średnim wieku – 50%, 46% jest poniżej 40 roku życia, pozostały odsetek stanowią kobiety po 60 roku życia.

Wszystkie osoby bezdomne cechuje bardzo niskie wykształcenie, tylko ok. 15% posiada wykształcenie średnie.

Ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych (w placówkach i miejscach niemieszkalnych) przeprowadzone w nocy z 21 na 22 stycznia 2015 r. wykazało następującą skalę bezdomności:

Polska – 36 161 osób

Województwo Śląskie – 4415 osób

Jaworzno – 191 osób

IV. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Zmniejszenie liczby osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością poprzez działania skierowane na przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu bezdomności.

Cel główny programu wpisuje się w cel generalny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jaworznie na lata 2017 – 2020 „zaspokojenie potrzeb społecznych oraz przeciwdziałanie zagrożeniom w stopniu zapewniającym równowagę społeczną i rozwój miasta, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz osób, rodzin i środowisk zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym” i stanowi Cel Strategiczny nr 8 Strategii.

V. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Wzmocnienie i usprawnienie systemu interwencji, ochrony zdrowia i życia osób bezdomnych.
2. Zwiększenie samodzielności życiowej i materialnej osób bezdomnych poprzez system usług reintegracji społecznej i zawodowej oraz integrację społeczną.
3. Zmniejszenie skali bezdomności w przestrzeni publicznej i innych miejscach niemieszkalnych.
4. Zapobieganie utracie mieszkania.
5. Podnoszenie jakości usług, poprawa koordynacji i zarządzania oraz wzrost świadomości społecznej problemu bezdomności.
6. Uzyskanie standardów przez placówki świadczące usługi dla osób bezdomnych.

VI. KIERUNKI DZIAŁAŃ, DZIAŁANIA, WSKAŹNIKI REALIZACJI

1. Kategorie placówek.

Nowelizacja ustawy o pomocy społecznej z dnia 5 września 2015 r. przewiduje, że udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni albo schronisku dla osób bezdomnych.

Schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Noclegownia zapewnia schronienie osobom bezdomnym, świadcząc tymczasową pomoc w postaci miejsca noclegowego, w ramach której umożliwia spędzenie nocy w warunkach gwarantujących ochronę życia i zdrowia. Tymczasowe schronienie może być udzielone również w formie ogrzewalni, która umożliwia interwencyjny bezpieczny pobyt w ogrzewanych pomieszczeniach wyposażonych co najmniej w miejsca siedzące. W noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych, ogrzewalni mogą przebywać osoby zdolne do samoobsługi, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób przebywających w placówce. W noclegowni i schronisku nie mogą przebywać osoby będące pod wpływem alkoholu lub pod wpływem substancji psychoaktywnych. W szczególnie uzasadnionych sytuacjach dopuszcza się przebywanie w noclegowni i w schronisku osób pod wpływem alkoholu lub pod wpływem substancji psychoaktywnych.

Pomoc przyznawana w formie tymczasowego schronienia w ogrzewalni lub noclegowni nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej, a wydatki poniesione za udzieloną pomoc nie podlegają zwrotowi.

2. Modele pomocy.

Podstawowym narzędziem wspierania wychodzenia z bezdomności są rozwiązania o charakterze mieszkaniowym np. mieszkania chronione, wspierane, treningowe w połączeniu z działaniami z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej.

Obecnie największą innowacją we wspieraniu osób bezdomnych w rozwiązywaniu problemu jest metoda „najpierw mieszkanie”, szeroko wdrażana w USA i Kanadzie. Podejście „najpierw mieszkanie” oparte jest na koncepcji, że w przypadku osób i rodzin bezdomnych, pierwszą i najważniejszą potrzebą jest uzyskanie własnego i stabilnego zamieszkania. Inne programy operują modelem „gotowości mieszkaniowej” zakładającym, że osoba bezdomna musi najpierw rozwiązać inne problemy, aby uzyskać własne mieszkanie. W tym przypadku poradzeniem sobie z problemami np. uzależnienia lub braku pracy warunkuje się dalszy proces reintegracyjny uwzględniający samodzielną egzystencję. Czasem ten model nazywany jest „najpierw leczenie”. W tej metodzie drabinkowej na samym początku staramy się rozwiązywać problemy związane z wykluczeniem społecznym osoby bezdomnej, a dopiero na końcu problem bezdomności rozumiany jako

brak własnego domu. Tymczasem w metodzie „najpierw mieszkanie” w pierwszym rzędzie rozwiązuje się problem bezdomności, a następnie problem wykluczenia społecznego. Metoda „najpierw mieszkanie” jest długoterminowym wyzwaniem dla polityki rozwiązywania problemu bezdomności w Polsce i Europie.

3. Kierunki działań.

1) DZIAŁANIA PREWENCYJNE

Działania polegające na wykorzystaniu wybranych instrumentów pomocy społecznej, mieszkalnictwa, aktywizacji społecznej i zawodowej, możliwości redukcji i spłaty zadłużeń, a więc podjęciu wczesnej interwencji zapobiegającej utracie mieszkania i umożliwieniu pozostania zagrożonych bezdomnością osób w dotychczasowym środowisku.

2) DZIAŁANIA INTERWENCYJNE

Działania polegające na doraźnym i tymczasowym zapewnieniu wsparcia, udzielaniu schronienia, ochronie życia i zdrowia osób bezdomnych oraz zabezpieczeniu ich podstawowych potrzeb życiowych.

3) DZIAŁANIA INTEGRACYJNE

Działania skierowane na wyjście z bezdomności osób jej doświadczających oraz uzyskanie przez nie samodzielności w sferach m.in. zawodowej, mieszkaniowej, społecznej, stosownie do ich potrzeb i możliwości.

4. Działania i wskaźniki realizacji.

Kierunek 1: Działania prewencyjne

lp.	DZIAŁANIE	SPOSÓB REALIZACJI	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY
1	Wsparcie dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej, zagrożonych utratą mieszkania w związku z powstaniem zaległości czynszowych za lokale znajdujące się w mieszkaniowym zasobie gminy.	Realizacja gminnego programu pomocy osobom zagrożonym eksmisją.	Liczba osób objętych programem.	1. Miejski Zarząd Nieruchomości Komunalnych. 2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
2	Reintegracja społeczno – zawodowa.	1. Realizacja kontraktów socjalnych.	Liczba kontraktów socjalnych.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
		2. Zatrudnienie socjalne (Centrum Integracji Społecznej, roboty publiczne, prace społecznie – użyteczne, udział w projektach unijnych).	Liczba zatrudnionych w poszczególnych formach.	1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. 2. Powiatowy Urząd Pracy. 3. Centrum Integracji Społecznej.
		3. Pomoc i doradztwo w znalezieniu pracy.	Liczba osób objętych doradztwem, które podjęły pracę.	1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. 2. Powiatowy Urząd Pracy.
		4. Pomoc psychologiczna i motywowanie do terapii uzależnień i utrzymania abstynencji.	Liczba objętych pomocą i skierowanych do ośrodków terapii uzależnień.	1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. 2. Organizacje pozarządowe.
3	Praca socjalna.	Kompleksowe wsparcie, oddziaływanie i skoordynowanie usług i pomocy w różnych sferach życia: mieszkaniowej, socjalno – bytowej, rodzinnej, zdrowotnej, psychologicznej, zawodowej i społecznej w celu zwiększenia poziomu integracji społecznej i samodzielności życiowej osób zagrożonych bezdomnością.	Liczba rodzajów podjętych działań w poszczególnych sferach życia i ich rezultatów.	1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. 2. Organizacje pozarządowe. 3. Inne instytucje.

Kierunek 2: Działania interwencyjne

Ip.	DZIAŁANIE	SPOSÓB REALIZACJI	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY
1	Utrzymanie i rozwój niezbędnej infrastruktury dla zapewnienia schronienia i zaspokojenia innych podstawowych potrzeb życiowych.	1. Prowadzenie schroniska dla bezdomnych kobiet przy ul. Koszarowej 1 (zadanie zlecone przez miasto).	Liczba kobiet, które skorzystały ze schroniska.	1. Urząd Miejski. 2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. 3. Organizacja pozarządowa.
		2. Prowadzenie noclegowni dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Łukasiewicza 6 – przeprowadzenie remontu i adaptacji pomieszczeń w celu uzyskania standardu noclegowni lub schroniska. Prowadzenie placówki może być zlecone przez miasto organizacji pozarządowej.	Liczba mężczyzn, którzy skorzystali z noclegowni.	1. Urząd Miejski. 2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. 3. Organizacja pozarządowa.
		3. Prowadzenie łaźni dla osób bezdomnych przy ul. Łukasiewicza 7. Prowadzenie łaźni może być zlecone przez miasto organizacji pozarządowej.	Liczba osób, które skorzystały z łaźni.	1. Urząd Miejski. 2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. 3. Organizacja pozarządowa.
		4. Zlecenie przez miasto prowadzenia usług noclegowych dla bezdomnych mężczyzn - organizacji pozarządowej.	Liczba mężczyzn, którzy skorzystali z usług noclegowych.	1. Urząd Miejski. 2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. 3. Organizacja pozarządowa.
		5. Budowa noclegowni lub schroniska na działce gminnej lub remont budynku gminnego z przeznaczeniem na noclegownię lub schronisko (w przypadku jeżeli zakup usług noclegowych nie zaspokoi stwierdzonych potrzeb).	-	Urząd Miejski.
2	Ochrona życia i zdrowia.	1. Kierowanie osób wymagających usług leczniczych, opiekuńczo – pielęgnacyjnych i rehabilitacyjnych, do poradni POZ, poradni specjalistycznych, szpitali, zakładów pielęgnacyjno – opiekuńczych, domów pomocy	Liczba osób skierowanych.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

		społecznych odpowiednich typów.		
		2. Potwierdzanie prawa do ubezpieczenia zdrowotnego.	Liczba decyzji potwierdzających prawo.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
3	Streetworking skierowany do osób bezdomnych przebywających w przestrzeni publicznej i miejscach niemieszkalnych świadczony całorocznie ze szczególnym uwzględnieniem pory zimowej.	1. Umieszczanie plakatów w miejscach publicznych. 2. Odwiedzanie potencjalnych miejsc przebywania bezdomnych. 3. Akcja informacyjna „Bezpieczne ogrzewanie”.	Liczba plakatów, odwiedzanych miejsc, zlokalizowanych bezdomnych, osób, które przekonano do skorzystania z placówki doraźnie lub dłużej.	1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. 2. Policja. 3. Straż Miejska. 4. Organizacje pozarządowe.
4	Praca socjalna.	Kompleksowe wsparcie, oddziaływanie i skoordynowanie usług i pomocy w różnych sferach życia: mieszkaniowej, socjalno – bytowej, rodzinnej, zdrowotnej, psychologicznej, zawodowej i społecznej w celu zwiększenia poziomu integracji społecznej i samodzielności życiowej osób doświadczających bezdomności.	Liczba rodzajów podjętych działań w poszczególnych sferach życia i ich rezultatów.	1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. 2. Organizacje pozarządowe.
5	Pomoc finansowa i rzeczowa.	Przyznawanie świadczeń wynikających z różnych ustaw.	1. Liczba i rodzaj przyznanych świadczeń. 2. Liczba osób objętych świadczeniami.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Kierunek 3: Działania integracyjne

Ip.	DZIAŁANIE	SPOSÓB REALIZACJI	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY
1	Reintegracja społeczno – zawodowa.	1. Realizacja kontraktów socjalnych. 2. Realizacja indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności. 3. Zatrudnienie socjalne (Centrum Integracji Społecznej, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, udział w projektach unijnych). 4. Pomoc i doradztwo w znalezieniu pracy. 5. Pomoc psychologiczna i motywowanie do terapii uzależnień i utrzymania abstynencji.	Liczba kontraktów socjalnych. Liczba zawartych i zrealizowanych programów. Liczba zatrudnionych w poszczególnych formach. Liczba objętych doradztwem osób, które podjęły pracę. Liczba objętych pomocą i skierowanych do ośrodków terapii uzależnień.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. 1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. 2. Powiatowy Urząd Pracy. 3. Centrum Integracji Społecznej. 1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. 2. Powiatowy Urząd Pracy. 1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. 2. Organizacje pozarządowe.
2	Tworzenie mieszkań kontraktowych – rotacyjnych (mieszkania chronione i wspierane).	Kierowanie do mieszkań osób wolnych od uzależnień, posiadających własny dochód.	1. Liczba mieszkań. 2. Liczba osób skierowanych.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
3	Usamodzielnienie mieszkaniowe.	1. Powrót do rodziny. 2. Najem mieszkania na wolnym rynku. 3. Przydział mieszkania z zasobów gminy.	1. Liczba powrotów do rodziny. 2. Liczba najmów mieszkań. 3. Liczba przydziałów mieszkań.	1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. 2. Miejski Zarząd Nieruchomości Komunalnych. 3. Organizacje pozarządowe.

VII. ZASOBY INSTYTUCJONALNE MIASTA

1. Urząd Miejski w Jaworznie.
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie.
3. Powiatowy Urząd Pracy w Jaworznie.
4. Policja.
5. Straż Miejska.
6. Miejski Zarząd Nieruchomości Komunalnych w Jaworznie.
7. Instytucje ochrony zdrowia.
8. Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne oddział Jaworzno, prowadzące na zlecenie miasta usługi noclegowe dla bezdomnych mężczyzn i kobiet.
9. Stowarzyszenie Samarytanie.
10. Polski Czerwony Krzyż.
11. Kościół Katolicki oraz inne kościoły i związki wyznaniowe.
12. Inne podmioty państwowe, samorządowe i pozarządowe działające na obszarze przeciwdziałania bezdomności.

Aktualna infrastruktura w Jaworznie

1. Noclegownia dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Łukasiewicza 6, prowadzona przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie posiadająca 66 miejsc noclegowych (łóżek). W okresie zimowym zapewnia schronienie do 90 osób.
2. Mieszkania wspierane prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie. 5 mieszkań dla 21 kobiet i mężczyzn.
3. Schronisko dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Solskiego 3a, prowadzone przez Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne oddział Jaworzno, posiadające 46 miejsc noclegowych (łóżek). W okresie zimowym zapewnia schronienie do 60 osób. Część miejsc noclegowych prowadzona jest na zlecenie miasta.
4. Schronisko dla bezdomnych kobiet prowadzone przez Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne oddział Jaworzno na zlecenie miasta posiadające 20 miejsc noclegowych (łóżek).
5. Łaźnia dla osób bezdomnych przy ul. Łukasiewicza 7, prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie.
6. Wspólnota Betlejem przy ul. Długiej 16 (bez decyzji administracyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej).

VIII. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do osób bezdomnych oraz zagrożonych bezdomnością z terenu Jaworzna.

IX. RAMY FINANSOWE

Ze względu na szeroki zakres merytoryczny i czas obowiązywania Programu, nie można precyzyjnie określić jego ram finansowych. Ostrożność w szacowaniu środków finansowych ma wiele przyczyn. Jedną z nich jest niepewność, co do przewidywanych dochodów i ewentualnych zmian przepisów w tym dotyczących kompetencji.

Potencjalne źródła finansowania Programu:

- 1) budżet państwa,
- 2) budżet samorządu województwa,
- 3) budżet gminy,
- 4) środki funduszy celowych w tym szczególnie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 5) fundusze unijne oraz innych zagranicznych mechanizmów finansowych,
- 6) środki własne organizacji pozarządowych,
- 7) darowizny rzeczowe i finansowe.

X. MONITORING I EWALUACJA

W związku z tym, że nie jest możliwe precyzyjne zaplanowanie wszystkich działań i zadań w dłuższym czasie, Program powinien podlegać monitoringowi i ewaluacji, aby w miarę zmieniającej się sytuacji społeczno – gospodarczej, móc aktualizować jego zapisy.

Monitoring jest bieżącą weryfikacją wdrażanych działań pod względem zgodności z celami, harmonogramem itp. Natomiast ewaluacja jest to systematyczna i obiektywna ocena trwającego lub zakończonego programu – jego zaplanowania, wdrożenia, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości. Ewaluacja powinna dostarczać wiarygodnych i przydatnych informacji, pozwalając na wykorzystanie zdobytych w ten sposób wniosków w procesie podejmowania decyzji. Systematyczne zbieranie informacji pozwala na weryfikowanie podejmowanych działań jeszcze w trakcie ich realizacji. Ewaluacja wiąże się wobec tego z oszczędnością pieniędzy, czasu, energii, a przede wszystkim z racjonalnym wykorzystaniem zasobów ludzkich. Tak więc dla Programu, który nie jest aktem jednorazowym, ewaluacja ma zasadnicze znaczenie, dlatego w dokumencie go dotyczącym, nie może zabraknąć opisu sposobu monitoringu i ewaluacji wdrażanych działań.

Monitorowanie odbywa się na podstawie sprawozdawczości realizowanej na wszystkich poziomach wdrażania Programu. Sprawozdawczość jest realizowana terminowo i cyklicznie. W jej skład wchodzi składane Radzie Miejskiej do 31 marca każdego roku:

- 1) sprawozdania z działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- 2) sprawozdanie z realizacji Programu oraz składana do 30 kwietnia każdego roku Ocena Zasobów Pomocy Społecznej.

Elementem procesu monitorowania jest także zestaw wskaźników realizacji działań.

Można wtedy określić jaki poziom osiągnęły wskaźniki w porównaniu rok do roku jak i w stosunku do wartości bazowych, jeżeli takie zostały ustalone.

Równocześnie z procesem monitorowania prowadzona jest ewaluacja. Biorą w niej udział realizatorzy Programu, zainteresowane instytucje, organizacje i osoby, organy kontroli i nadzoru.

Do badań ewaluacyjnych stosować można obydwa rodzaje metod badawczych tj. techniki ilościowe (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług) i jakościowe (np. ankiety, obserwacje, opinie, dyskusje, raporty).

Badane mogą być m.in. takie elementy:

- 1) dostępność usług,
- 2) standard usług,
- 3) informacja o programie,
- 4) kompetencje realizatorów programu,
- 5) terminowość,
- 6) stopień realizacji celów i zadań,
- 7) pozytywne oddziaływanie programu,
- 8) poczucie bezpieczeństwa.

XI. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Koordynatora Programu wyznacza Prezydent Miasta, na wniosek Koordynatora Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jaworznie na lata 2017 – 2020, którym jest Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaworznie.

2. Program to dokument otwarty i mogący podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno – ekonomiczną, rozeznanymi potrzebami miasta oraz wymogami prawa.

3. Wnioski i rekomendacje wynikające z ewaluacji Programu należy składać do Koordynatora Programu, który jest zobowiązany do uruchomienia procedury ewentualnych zmian w prowadzonych działaniach lub proponowania nowych działań w zakresie Programu.